

незалежних медіаорганізацій, які функціонуватимуть в інтересах всього українського народу.

Список використаних джерел

1. Галаджун З. Роздержавлення друкованої преси в Україні: історія розвитку питання. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Журналістські науки. 2017. № 883. С. 17–21.
2. Доповідь Моніторингового комітету Ради Європи. Права людини в Україні. URL: <https://khpg.org/1133197691> (дата звернення: 24.04.2023).
3. Кучер Н. Районні газети в умовах війни. Знайти фінансування неможливо зупинити роботу. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/blogs/rajonni-gazety-v-umovah-vijny-znajty-finansuvannya-nemozhlyvo-zupynyty-robotu-i49832> (дата звернення: 01.05.2023).
4. Пелешок О. О. Краєзнавчий наратив районної преси Тернопільщини початку ХХІ століття : дис. ... наук. ступеня д-ра філософії : 061. Тернопіль, 2022. 257 с.
5. Про реформування державних і комунальних друкованих засобів масової інформації : Закон України від 24.12.2015 р. № 917-VIII : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/917-19#Text> (дата звернення: 10.04.2023).
6. Роздержавлення газет: що відбувається на Тернопільщині – Тернопільський прес-клуб. Тернопільський пресклуб. URL: <https://pressclub.te.ua/mediareformy/rozderzhavлення-газет-що-відбувається/> (дата звернення: 11.06.2023).
7. Фініш реформування газет: ситуація в регіонах – Тернопільський прес-клуб. Тернопільський прес-клуб. URL: <https://pressclub.te.ua/novyny/finiш-реформування-газет-ситуація-в-р/> (дата звернення: 02.05.2023).
8. Шпак В. І. Українські друковані засоби масової інформації: від державних до приватних. Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. 2013. № 36. С. 320–324.

*Ірина Гороховянко,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
спеціальність 061 Журналістика,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна*

ТИПОЛОГІЙНИЙ АСПЕКТ ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНОГО ТА ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ЧАСОПISУ «ТЕРНОПІЛЬ»

Регіональна преса в Україні не лише відіграє важливу роль у відображенні усіх процесів держави, а й передає настрої, реакції та тенденції життя кожної території та її громад. Тернопільщина багата на предмети наукових досліджень у галузі журналістики, серед яких – громадсько-політичний та літературно-мистецький часопис «Тернопіль». Він заснований у січні 1991 р. У цей період Україна перебувала на шляху від'єднання від СРСР територіально та ментально. У публікаціях журналу яскраво простежуються тенденції свободи слова, патріотизму, відповідальності, моралі. Журнал висвітлював історичні факти та відображення тогочасних змін в уподобаннях та пріоритетах краян. У зв'язку з цим його вивчення набуває актуальності.

Регіональна журнальна періодика періоду незалежності України є частково висвітленою у працях науковців. Періодичні видання Тернопільщини досліджували Н.Дашенко, О. Вільчинський, О. Пелешок. Проте загалом журнали краю не мали

комплексного наукового вивчення, як і типологічні ознаки часопису «Тернопіль». Як зазначають Н. Дащенко та С. Джуrowsька, «типологічні властивості є визначальними для формування концепції видання, а у подальшій роботі – для вибору матеріалів для рубрик, їх жанрів, добору зображального ряду. Без знання типологічних ознак і особливостей неможлива підготовка якісного видання як результату редакційно-видавничої діяльності, що відповідає своєму призначенню» [2].

Метою тез є висвітлення типологічних ознак та рубрикації громадсько-політичного та літературно-мистецького українського часопису «Тернопіль».

У 1991–1997 рр. вийшло 33 номери видання у 26-ти журналах, 6 із яких – спецвипуски. Загалом редактори часопису впорядковували його з урахуванням актуальних подій, знакових особистостей краю та з огляду на тематичні блоки, задекларовані в самовизначенні журналу. Шеф-редактором журналу тривалий час був Борис Хижняк, посаду головного редактора займав Михайло Ониськів. Також випуски готували редакція та редакційна рада, які налічували понад 20 осіб [3].

Типологічні ознаки громадсько-політичного та літературно-мистецького українського часопису «Тернопіль» встановлено на основі чинного стандарту ДСТУ 3017: 2015, який набув чинності 1 липня 2016 р. [1].

За знаковою природою інформації – це текстове видання. Проте у часописі представлені також ілюстрації (Володимира Чорнобая, Петра Шпорчука, Гаврила Чернихівського), літографії (Василя Стецька), гравюри, карикатури, репродукції робіт (Володимира Лупійчука) і світлини (Богдана Багрія, Василя Бурми, Василя Зарічного, Олександра Клименка, Богдана Приймака, Петра Медведика, Михайла Ониськіва, Олени Лаврук, Архипа Данилюка, Богдана Волинського), які доповнюють словесний матеріал.

За способом виготовлення – друковане видання.

За періодичністю – періодичне видання, що виходило 4-6 разів у рік.

За матеріальною конструкцією – журнальне видання.

За складом основного тексту – полівидання.

За мовною ознакою – оригінальне та перекладне одномовне видання.

За ступенем аналітико-синтетичного перероблення інформації – інформаційне видання (містить систематизовані відомості щодо опублікованих, неопублікованих і тих, які не публікують, документів (видань) або результат аналізування та узагальнення відомостей з першоджерел).

За цільовим призначенням – суспільно-політичне та літературно-художнє видання. Проте у часописі також висвітлюються теми, що характерні для популярних журналів і видань про дозвілля. Також є елементи реклами новинок інших видань (у рубриці «Хата-читальня»), підприємств Тернопільщини і постійного мецената – Адама Щепановського, голови акціонерної агрофірми «Вікторія» Борщівського району Тернопільської області.

Відповідність видання типологічним ознакам і самопозиціонуванню яскраво відображає рубрикація. Простежуємо, що постійними рубриками були такі: «Велика проза: першодрук» (24), «Золота сурма: поезія» (28), «Сторінка для дітей» (19), «Нам пора для України жити» (17), «Історія» (15), «Листи» (15), «Ринва» (22), «Мала проза» (18), «Подільський віночок» (12), «Ювілеї» (11), «Літературознавство» (18), «Цікаво знати» (9), «Переклад» (8), «Погляд» (8), «Політика» (7), «Ретроспекція» (8), «Справи спортові» (8), «Подвижники нації» (7), «Сам собі лікар» (7), «Нашого цвіту по всьому світу» (7). У дужках подається кількість рубрик у всіх випусках журналу.

Методом послідовної вибірки встановлено, що повторюваних рубрик у часописі 37. Серед них: «Епістолярні сюжети» (6), «Мовознавство» (6), «Національний календар» (6), «Нашого цвіту по всьому світу» (6), «Поезія: проба сил» (6), «Читайте у наступних номерах» (6), «Ювілеї» (6), «Хата-читальня» (5), «Духовні острови народу» (4), «Освіта: погляд крізь роки» (4), «Пантеон українства» (4),

«Художник номера» (4), «Вища освіта: погляд крізь роки» (3), «Героям Слава» (3), «З братнього саду» (3), «Замість квітки на свіжу могилу» (3), «Із колишніх спецсовів» (3), «Ми і поляки. Без прикрас» (3), «Поетичним рядком про Тернопіль» (3), «Поради жінкам від пані Бабакової» (3), «Репліка з висновком» (3), «Сучасність» (2), «З фотоскарбниці» (2), «Замість рецензії» (2), «Зелений дивосвіт» (2), «Імена, на які було накладено табу» (2), «Інтерв'ю на актуальну тему» (2), «Картинна галерея «Тернополя» (2), «Нашій малечі про цікаві речі» (2), «Пошук» (2), «Рецензія» (2), «Соціологія» (2), «Спогади» (2), «Спом'янімо їхні імена» (2), «Сучасність» (2), «Тернопільського кореня роду» (2), «Українське зарубіжжя» (2), «Читачам на замітку» (2).

Вагому частку в структурі видання становлять одноразові (епізодичні) рубрики, зокрема: «Антологія одного вірша», «Бажаний гість», «Бліц-інтерв'ю», «Викриваємо лицемірство застою», «Вітаємо», «Вічне питання: євреї і світ», «Внукові на згадку», «Гніздов'я українця», «Гостре слово байки», «Гримаси вчорашнього дня», «Драматургія», «Економіка», «Естрада», «ЖЗЛ (життя заможних людей)», «З криниць Волині і Поділля», «З творчої спадщини», «Забуті істини», «Земле мила, барвінковий цвіт», «І докажімо світу, що ми таки народ», «Їм аплодував світ», «Календар цікавих дат», «Краєзнавство», «Куток української мови», «Мала антологія традиції», «Міжнародна політика», «На арфах нової доби», «На далеких від України островах», «Наодинці з природою», «Народна архітектура», «Новелетки», «Перше враження», «Під аркою сучасного рядка», «Під небом галицько-волинським», «Різдвяні вірші уродженців західної України», «Сміється», «Сонетарій», «Срібні октави», «Стежина у світ прекрасного», «Сторінки майбутньої книги», «Сторінки нашого болю», «Сучасний літературний процес», «Теорія і практика», «Тернопільська діаспора» «Тернопільські оригінали», «Троянди юності цвітуть», «Україна в легендах й переказах», «України соборної син», «Уточнення», «Фольклор», «Художня література: дебют у Тернополі», «Із сивої давнини», «Чи знаєте ви свій край», «Юний ерудит», «50-річчя перемоги над фашизмом», «Вистоїмо разом!», «П'ять років незалежності України», «Христос рождається! Славимо його!».

На діаграмі (Рис. 1.) представлено співвідношення усіх рубрик у всіх випусках журналу.

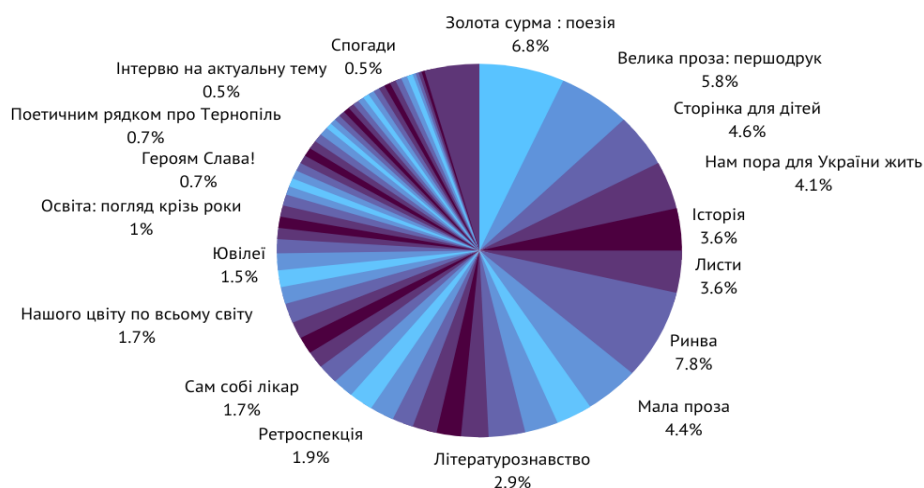

Рис.1. Співвідношення усіх рубрик у всіх випусках громадсько-політичного та літературно-мистецького часопису «Тернопіль»

Висновки. Проаналізувавши випуски громадсько-політичного і літературно-мистецького часопису «Тернопіль», стверджуємо, що журнал був феноменальним і цінним медіапродуктом свого часу. Якісно сформовані різні види рубрик відповідно

до типологічних ознак і самопозиціонування журналу відображали літературне, мистецьке та громадське життя краю та участь у ньому активних представників різних сфер діяльності. Часопис у журналістській манері висвітлював події держави та специфічні традиції регіону і був призначений для широкого кола читачів, а опубліковані в ньому матеріали залишаються актуальними і сьогодні.

Список використаної літератури

1. Видання. Основні види. Терміни та визначення : ДСТУ 3017-2015. Київ. 2016. С. 5–26.
2. Дашенко Н., Джуровська С. Журнал «Тернопіль» у контексті журнальної періодики краю. Літературний Тернопіль : літературно-мистецький і громадсько-політичний часопис. Тернопіль. 2013. № 3 (56). С.118–128.
3. Тернопіль : (незалежний) громадсько-історичний та літературно-мистецький український (народний) часопис. Тернопіль : Тернопільська обласна друкарня. 1991–1997. № 1–33.

*Юлія Нагорна,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
спеціальність 061 Журналістика,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна*

РЕГІОНАЛЬНІ ТЕЛЕКАНАЛИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Актуальність теми. Війна росії проти України актуалізувала увагу журналістикознавців на необхідності вивчення діяльності телебачення, зокрема регіонального, його впливу на реципієнтів, засадах творення медіапродукту, оскільки така ситуація безпосередньо впливає на стабільне функціонування медіа.

Мета розвідки – вказати на особливості функціонування регіональних телеканалів в умовах російсько-української війни.

Виклад основного матеріалу. Говорячи про зростання ролі регіонального телебачення, особливу увагу звертаємо на методи виробництва телепродукту, які впливають на рівень довіри аудиторії.

Життя регіональних медіа, як і всієї України, розділилося на до і після 24 лютого 2022 року. Станом на квітень 2023 року в Україні діє 64 регіональних телеканали, а також 24 філії «Суспільного». Війна проти України, як частини демократичного суспільства, зіштовхнула регіональних медійників з абсолютно новими викликами, загрозами і втратами. Особливо на територіях, які були окуповані російськими загарбниками.

Із початком повномасштабної війни більшість місцевих ЗМІ в неокупованих регіонах продовжила роботу, але частина з них не змогла витримати такі виклики. Так у Дніпрі тимчасово зупинила роботу, а потім завершила її повністю редакція 34 каналу. Найбільше на медіа вплинула окупація українських міст. У Маріуполі, наприклад, з початку повномасштабного вторгнення всі медіа, які працювали на території блокадного міста, повністю припинили свою роботу. Редакції сайтів і телеканалів найбільшого за кількістю населення міста після окупованого Донецька виїхали за межі області. Телебачення міста, а це чотири телеканали, зовсім припинили свою роботу в ефірі. Вони втратили свою техніку та робочі бази, студії, технічне обладнання [2].